

Záznam
z 21. stretnutia Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej
verejnej správy (PS6)
uskutočneného 29. mája 2013 na MF SR

Zúčastnení:

Peter Bíro (MF SR, predseda), Zita Šupáková (MS SR, člen), Tibor Baďura (SK8 [VÚC TN], člen), František Tomajko (ÚV SR [NASES], zástupca), Ľudovít Keszegh (ATOS, člen), Pavol Frič (SISp, člen), Roman Fordinál (SOIT, člen), Martin Valluš (Cora Geo, člen), Štefan Szilva (nezávislý, člen), Tatiana Stanová (SBA [UniBank], člen), Ján Mlynár (GlobalTel, prizvaný)

Ospravedlnení:

Anna Levčíková (MF SR, člen), Ján Továrňák (ÚGKK SR, člen), Andrea Lukáčiková (SBA [ČSOB], člen),

Neospravedlnení:

Ľubomír Straka (MPSVR SR, člen), Kamil Horváth (MZ SR, člen), Vladimír Trepák (Software602, člen), Marcel Vychopeň (ITAS [ICZ Slovakia], člen), Mária Voznická (Mazuma, člen), Alena Malachovská (MV SR, člen), Pavol Cífer (Únia miest Slovenska [mesto Lučenec], člen), Mariana Hurná (Únia miest Slovenska [mesto Prešov], člen), Vladimír Kanás (Únia miest Slovenska [eSlovensko], člen), Peter Švec (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, člen), Anton Somora (ITAS [Posam], člen), Milan Semančák (PPP [Softec], člen), Peter Kohaut (Dimano, člen), Peter Bočák (eGov Systems, člen)

Program zasadnutia

1. Transformácia Metodického pokynu pre tvorbu a používanie e-formulárov do štandardov pre IS VS
2. Pripomienky p. Szilvu k metodickému pokynu
3. Technické požiadavky pre kontajner elektronickeho formulára (príloha 1)
4. Ostatné

Priebeh zasadnutia:

Zasadnutie Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej verejnej správy PS6 (ďalej len „PS6“) viedol jej predseda P. Bíro. Záznam zapisoval P. Bíro (MF SR).

Úvodné informácie

P. Bíro úvodom informoval, že na tomto stretnutí bude potrebné revidovať prvú revíziu dokumentu. Posledné stretnutie PS6 sa očakáva približne o 3 týždne, návrh bude ďalej predložený na Komisiu pre štandardizáciu IS VS.

P. Bíro zároveň informoval o aktuálnom stave schvaľovania zákona o eGovernmente.

1. Transformácia Metodického pokynu pre tvorbu a používanie e-formulárov do štandardov pre IS VS

Diskusia nadväzovala na predchádzajúce stretnutie a pokračovala od bodu 4.7:

- K bodu 4.7.4 – po dlhej diskusii k tomu, či má byť náponeda povinná ku každému alebo podľa uváženia (t.j. aby nebolo potrebné ju uvádzať aj ku „jasnému“ bodu) nebola diskusia uzavretá, MF SR bod uzavrelo, že zväži možnosť dobrovoľnosti.
- K bodu 4.7.6, písm. c) – k „riadku“ bude vysvetlené, že sa nerozumie iba jeden riadok resp. sa rozumie časť, kde je uvedený názov,
- K bodu 4.7.6, písm. d) – odkazy na „c) až e)“ boli opravené na odkazy na „a) až c)“.
- K bodu 4.7.9 – ostane ako odporúčaný bod. K náponedám je potrebné upraviť aj technickú časť kontajnera.
- K bodu 4.8 – v predvetí bolo doplnené vysvetlenie aj pre už existujúcu autentifikáciu pred začatím vyplňania a pre postupy podľa zákona o eGovernmente.
- K bodu 4.9.1 – uvedený bod bude pozmenený na odporúčaný a relevantná povinnosť bude presunutá k pomocným informáciám v kapitole 4.7.
- K bodom 4.9.3 a 4.9.4 – bolo upravené vzhľadom na dobrovoľnosť bodu 4.9.1 a bola opravená gramatická chyba v slove „spôsobov“. V bode 4.9.4 bolo „dátové pole“ na konci textu pozmenené na „dátové polia“.
- K bodom 4.9.5 a 4.9.6 – budú súčasťou dôvodovej správy.
- K bodu 5.1.1 – odkaz na bod 2.5 bol opravený na 2.6. Znenie bolo upresnené, že pre tlač a podpisovanie sa môžu rozumieť dve odlišné schémy.
- K bodu 5.1.2 – aktuálne znenie bolo nahradené znením „Prezentačná schéma, použitá pri prezentovaní obsahu podpísovaného e-formulára, je súčasťou údajov vo vytvorenom elektronickom podpise.“
- K bodom 5.1.4 a 5.1.7 – bolo doplnené, aj pre podpisovú prezentáciu.
- K bodu 5.1.8 – bol potvrdený ako povinný.
- K bodu 5.1.9 – elektronická značka bola v zmysle prekladu z európskej legislatívy zmenená na elektronickú pečať.
- Ku kapitole 6 – uvedená kapitola bude súčasťou dôvodovej správy.
- V úvodnom odstavci kapitoly 6 bolo opravené „formulára“ na „e-formulára“.
- K bodu 6.1 – pred „podanie“ a „doručenie“ bolo doplnené slovo „elektronické“ a bol doplnený aj popis súladu so zákonom o eGovernmente.
- K bodu 6.1 – bude doplnené znenie, ktoré bude usmerňovať k minimalizácii veľkostí príloh vzhľadom na možné prekročenie kapacít prenosov.
- K bodu 6.2.1 – znenie bodu 6.2.1 bude zostručnené alebo vypustené.

Informatívne bola prediskutovaná otázka, keď používateľ použije vlastný postup vytlačéním a spätným naskenovaním e-formulára a následným zaslaním. Odpoveďou bolo, že naskenovaný PDF formulár nespĺňa podmienku elektronického formuláru pre štruktúrovanie údajov a proces pre podanie resp. používateľ v tomto prípade nepoužil poskytnutý e-formulár. Takýto PDF formulár sa vo svojej podstate rovná určitej prílohe.

P. Szilva upozornil na rozpor výnosu MF SR o štandardoch pre IS VS a vyhlášky NBÚ SR ohľadom administratívneho styku ohľadom podpisovaných formátov. P. Frič poukázal aj na to, že XAdES je proprietárny formát, kde NBÚ SR neštandardizovalo potrebné dátové schémy. K tejto prebiehala rozsiahla diskusia. P. Szilva zašle návrh formulácie ohľadom HTML pre podpisovanie. P. Keszegh zašle návrh formulácie ohľadom kaskádových štýlov.

P. Bíro upozornil aj na pripravované nariadenie EÚ, ktoré sa dotkne vydávania multijazyčných formulárov pre určené úkony a môže mať zaujímavé dopady na zaradenie do štruktúry formulárov v SR. MF SR nepovažovalo jeho aktuálne znenie za príliš šťastné.

P. Mlynár uviedol, že modul pre elektronické schránky zatiaľ nepodporuje indikáciu veľkosti správy, pripravená je funkcia IMAP a POP3.

2. Pripomienky p. Szilvu k metodickému pokynu

Prvá pripomienka sa týkala PDF Acroforms a prázdnej PDF vzoru, kde navrhol doplniť buď do bodu 1.1.7 alebo do bodu 2.6.7 v podstate prázdny vzor na tlač:

Znenia návrhov:

Alternatíva 1:

Navrhujem doplniť nový bod 1.1.7 (alebo zapracovať do iného existujúceho bodu):

"Povinné/Odporúčané je ku každému e-formuláru poskytovanie formulára vo formáte PDF 1.3 až 1.5, umožňujúceho manuálne elektronické vyplnenie s pomocou technológie AcroForms, ktorý bude vzhľadovo identický s prezentáciou pre tlač podľa bodu 2.6.6. Takýto PDF súbor nemá/nesmie mať obmedzené práva. (Pozn: nemal by mať obmedzené žiadne práva, ale najmä nie pre vyplňanie polí, tlač, kopírovanie obsahu.)"

Alternatíva 2:

Navrhujem doplniť nový bod 2.6.7 (alebo zapracovanie do iného existujúceho):

"Odporúčané/povinné je ku každému e-formuláru poskytovanie aj takej prezentačnej schémy a prezentácie e-formulára pre tlač vo formáte PDF 1.3 až 1.5, ktorá je zároveň použiteľná na manuálne vyplnenie s pomocou technológie PDF AcroForms. Pre takúto prezentačnú schému a prezentáciu postačuje funkčnosť vyžadovaná v bode 1.1.1 pre formulár.

(Nie je povinné poskytnúť funkčnosti e-formulára ako napríklad kontroly dátových polí, možnosť načítať a uložiť údaje a podobne.)

K uvedenému prebehla dlhá diskusia členov PS6, ktorá sa týkala najmä fixnej tlačovej podoby vs. funkcie dynamického rozširovania polí. P. Bíro uviedol, že uvedenú požiadavku podľa neho spĺňajú už existujúce požiadavky pre vyplňanie v ľubovoľnom okamihu vyplňania podľa bodu 5.1.6 a povinná tlačová podoba v PDF podľa bodu 2.6.6 a PDF Acroforms je konkrétna technológia, preto nie je vhodné ju uprednostňovať.

P. Frič upozornil, že je dôležité zaručiť vykonanie rovnocenného podania cez všetky prístupové body, t.j. cez ÚPVS, IOM a prípadne aj rezortný portál.

Zahrnutie návrhu ohľadom PDF AcroForms bola podľa hlasovania PS6 schválený ako odporúčaný v pomere 6 za, 0 proti a 4 sa zdržali.

Zahrnutie prázdneho PDF v kontajneri bolo členmi PS6 odhlasované ako odporúčané a v pomere 4 za povinnú podobu, 5 za odporúčanú a 1 sa zdržal.

Ďalšia pripomienka bola v znení „*Navrhujem, aby bod 4.1.4 bol povinný alebo aspoň ako odporúčaný aj pre off-line vyplňovanie - podľa bodu 4.1.1 písm. a) bod 2.*“ PS6 sa zhodla, že v odporúčanej podobe je to možné akceptovať.

P. Szilva poznamenal, že formát XSL-FO nie je zahrnutý v štandardoch a preto je ho de iure nemožné používať. Je to forma XML, ktorá obsahuje definičný súbor pre vytvorenie PDF. P. Bíro uviedol, že XML ako také už vo výnose je typy súborov, pre ktoré nie sú definované pravidlá, je možné používať ľubovoľný formát, je preto potrebné nájsť dôvod a správne umiestnenie vo výnose. Je možné určenie aj iba pre komunikáciu s ÚP VS. Keďže je to nový štandard, je potrebné aj predloženie na PS4, vrátane doplnenia príslušných kritérií pre predkladanie návrhov štandardov.

P. Szilva upozornil aj na problematiku FO.NET, ktorý ako procesor XSL-FO, pričom aktuálna implementácia na ÚP VS v súčasnosti správne funguje iba na OS Windows. Odchýlky nie sú veľké, ale existujú a môžu spôsobiť odlišnosť vytlačených e-formulárov. Zástupca dodávateľa uviedol, že k výberu došlo po širšej analýze rôznych existujúcich nástrojov.

Pripomienka č. 4 znela „*Navrhujem do bodu 2.6.1. uviesť „Na transformáciu dátového obsahu e-formulára do predpísanej prezentácie sa používa XSLT (§13 písm. d) Výnosu).*““. Bola akceptovaná v celom rozsahu.

Pripomienka k definovaniu technických detailov "vzoru" vyplňateľného XHTML/HTML e-formulára s ohľadom na zabezpečenie jeho prenositeľnosti bola ponechaná na ďalšie stretnutie PS6.

P. Szilva navrhol upraviť bod 2.1.4. nasledovne: „*Pre všetky náležitosti e-formulára existuje úplná dokumentácia, zverejnená spolu s príslušným e-formulárom. Všetky náležitosti a dokumentácie e-formulára musia spĺňať požiadavky na otvorenosť a technologickú neutrálnosť podľa § 6 ods.1 zákona o IS VS. (P)*“. Pripomienka bola akceptovaná.

P. Szilva ďalej informatívne predstavil členom PS6 navrhovanú všeobecný štandard ohľadom poskytovania elektronických služieb, ktorá vychádza z nemeckých štandardov SAGA 5.0 a týka sa rovnakej podpory prehliadačov a operačných systémov. Táto je predmetom schvaľovania PS4.

P. Szilva informoval, že k príkladnej schéme pre prezentácie nedostal zatiaľ žiadne pripomienky. Po zapracovaní návrhu z dnešného stretnutia ohľadom prezentácie pre tlač a pre podpis ju zašle na ďalšie použitie.

3. Technické požiadavky pre kontajner elektronického formulára (príloha 1)

P. Frič mal výhradu k zahrnutiu príloh a údajov priamo do kontajnera pre elektronický formulár, nakoľko tieto podľa neho patria do správy, pričom správa nie je vytváraná v kontajneri.

PS6 sa zhodla, že kontajner slúži primárne na sprístupnenie definičných údajov.

Záverom diskusie k tejto pripomienke bolo, že ak sa kontajner používa na ukladanie údajov, ukladajú sa v konkrétnom adresári, ale samotné ukladanie je iba dobrovoľné. Obdobné platí pre náhľady, t.j. „thumbnails“, prílohy a podobne.

P. Bíro požiadal o napárovanie znenia o kontajneri k príslušným bodom z metodického pokynu v zmysle „pre popis toho a toho sa používa takáto štruktúra“.

P. Frič upozornil, že je potrebné doplniť aj adresár pre nápovedy. P. Bíro doplnil, že záverom poslednej diskusie bolo, že ďalšia jazyková mutácia by mala byť samostatný formulár a preto bude potrebné doplniť do metaúdajov príslušnú identifikáciu.

P. Mlynár predložil pripomienku ohľadom e-podpisu publikovaného e-formulára. Problémom je podľa neho najmä použitie formátu ZIP. P. Bíro uviedol, že dostačujúce je podľa neho použitie konta príslušného poskytovateľa e-formulára, pričom v prípade potreby môže e-podpis priložiť aj samotný MEF. Nie je zrejmé, ani e-podpis ktorej fyzickej osoby by to mal byť. Taktiež zhodnotil, že pridanie e-podpisu môže vytvoriť zbytočnú administratívnu povinnosť, pričom platnosť schválenia je predsa evidovaná priamo v organizácii. Je potrebné brať do úvahy už aj legislatívne zavádzanú e-pečať, ktorá by mohla tento problém vyriešiť. P. Bíro ďalej upozornil, že dlhodobá archivácia nie je predmetom PS6. P. Mlynár povedal, že NASES by mal byť schopný preukázať, že daný e-formulár je garantovaný.

Problém podpisovania má aj vlastná transformácia a prezentačná schéma, ktorú v podstate nie je možné zobraziť a teda nespĺňa jedno zo základných kritérií pre zaručené podpisovanie. Otázne je, či je možné uvažovať aj iba o obyčajnom e-podpise. P. Bíro sa opýtal, či MEF bude akceptovať akýkoľvek e-podpis a ak bude akceptovať dôveryhodné CA, či bude viesť vlastný zoznam, čo už je kompetencia NBÚ SR, na čo zástupca NASES zatiaľ neuviedol odpoveď.

Zástupca NASES bol požiadaný, aby navrhol formuláciu ohľadom e-podpisovania a jej umiestnenie v metodike, aby bolo možné diskutovať o konkrétnom návrhu.

Hlasovanie PS6 uzavrelo túto tému predbežne tak, že pri vkladaní e-formulára do MEF bolo za podpisovanie e-formulára

Záverom bolo, že štandardy pre e-formuláre sa zatiaľ nebudú zaoberať technikami e-podpisovania, ani vyžadovať e-podpisovanie vzorov e-formulárov, nakoľko je to predčasné. Kontajner však môže obsahovať adresár pre uloženie e-podpisu. P. Fordinál sa v tejto súvislosti ponúkol vytvoriť alternatívny návrh, ktorý nebude vo formáte ZIP. P. Bíro upozornil, že do vlastného metodického pokynu je potrebné doplniť predvetie, ako sa má s alternatívou nakladať.

P. Frič uviedol, že NASES podľa neho môže byť referenčným zdrojom a otázne je ako budú referencované. Pri publikácii údajov na MEF bude potrebné sa zaoberať aj otázkou

ich identifikátorov. P. Bíro doplnil, že toto by malo byť súladné s oblasťou dátových štandardov, t.j. používanie identifikátorov typu URI. Referencia bola teda ďalšou vecou, ktorú je potrebné doplniť do kontajnera.

P. Keszegh upozornil, že je potrebné rozlišovať URI pre identifikáciu verzie a URI pre lokalitu. P. Bíro doplnil, že URI sú v podstate dvoch typov – identifikátor a lokátor.

P. Mlynár uviedol, že pre neho nie sú úplne zrozumiteľné ciele (typy) prezentačných schém („application“, „screen“ a „print“). P. Fordinál odpovedal, že „screen“ malo byť pre web, „application“ malo byť pre filler a „print“ pre tlač. Uvedené bude pozmenené na príkladné. Application bude pozmenené na desktop.

P. Mlynár mal pripomienku k odseku 7.2 ohľadom validačných pravidiel nad rámec XSD, pretože podľa neho nebudú mať veľkú využiteľnosť. Záverom bolo, že toto miesto je určené na zápis pravidiel filtrovania, vzťahov medzi dátovými poľami a podobne. P. Bíro upozornil, že toto miesto je určené aj na splnenie požiadaviek bodu 4.6.2 ohľadom úplnej dokumentácie. Uvedený popis nemusí byť vo forme skriptu, textový popis je dostačujúci. PS6 počas diskusie zatiaľ neidentifikovala žiadny vhodný otvorený metajazyk na skriptový popis. Použitie skriptu bude zatiaľ dobrovoľné.

P. Fordinál bol požiadaný, aby zapracoval všetky pripomienky v čo najskoršom období, aby bolo možné vytvoriť formálne znenie prílohy 1 v dostatočnom predstihu pred rokovaním Komisie pre štandardizáciu IS VS.

4. Ostatné

K formuláru pre zastupovanie bolo uzavreté, že je to pilotný návrh a PS6 sa s ním bude zaoberať v ďalšom období.

P. Bíro uviedol, že by bolo potrebné vyriešiť identifikátory e-formulárov. Zástupca NASES má zatiaľ model, že namespace e-formulára by malo byť URI. Kvôli nemennosti XSD by mal URI viesť na ÚPVS. P. Bíro uviedol, že URI je veľmi výrazne preberané v PS1, kde je základom URI štruktúry v tejto chvíli data.gov.sk, pričom zatiaľ sa nejedná o lokátor, ale iba identifikátor. Zástupcovia MF SR a NASES uskutočnia v záujme správnej implementácie a jednotného riešenia k tejto téme osobitné stretnutie.

Verzie formulárov si má inštitúcia podľa návrhu NASES principiálne určovať sama. Verzia vzniká pri akomkoľvek zásahu do e-formulára. Predpokladá sa, že pre prípustný formát verzie a postupy inkrementácie (napr. rozlišovanie malých a veľkých zmien) vzniknú metodiky v gescii NASES. Dekrementácia je neprípustná.

Otázkou bolo aj čo má obsahovať kód e-formulára resp. v akom má byť formáte a kto ho má pridelať. Podľa názoru p. Mlynára by mal byť buď doménovo rozdelený alebo niečo na spôsob GUID-u kvôli možnosti vyplnenia na portáloch inštitúcií. P. Bíro upozornil, že je potrebné myslieť aj na zabránenie duplicitám. P. Mlynár videl najväčší problém v off-line formulároch a zároveň upozornil, že už podpísaný e-formulár nie je možné zmeniť, t.j. pridať mu kód dodatočne. Diskusia k tejto téme nebola uzavretá.

Ďalšie stretnutie sa predpokladá 17. alebo 18. júna 2013, pričom MF SR potvrdí presný dátum a čas v najbližších dňoch.

5. Závery

- 1/ Zaslanie návrhu formulácie pre prezentáciu pre podpisovanie.
Zabezpečí: L. Keszegh Termín: 4. jún 2013
- 2/ Zpracovať pripomienky do návrhu metodického pokynu.
Zabezpečí: MF SR Termín: ďalšie stretnutie PS6
- 3/ Zpracovať pripomienky k prílohe 1.
Zabezpečí: R. Fordinál Termín: 7. jún 2013
- 4/ Zpracovať pripomienky k schéme pre prezentácie.
Zabezpečí: Š. Szilva Termín: ďalšie stretnutie PS6